మహాభారతం

(తేట తెలుగు భాషలో)

సంస్కృత మూలం.
భగవాన్ వ్యాస మహర్షి.

తెలుగు మూలం:

శ్రీ నన్నయభట్టారకుడు

శ్రీ తిక్కన సోమయాజి

శ్రీ ఎఱ్ఱాప్రగడ.

(కవిత్రయం).

తెలుగు అనుసరణ

(కవిత్రయం పాద రేణువు)

Modali Venkata Subrahmanyam, B.A., B.G.L.
2-31, chaitanyapuri,
Hyderabad-500060
South India.

Ph:040-24048104

మహా భారతం

ఆది పర్వము

పంచమాశ్వాసము.

ఉగ్ర శ్రవసుడు అనే ఆ కథకుడు శౌనకాది మహా మునులను చూచి ఇలా చెప్పసాగాడు.

ధృతరాష్ట్రుడు, పాండు రాజు, విదురుడు భీష్ముని సంరక్షణలో పెరుగుతున్నారు. భీష్ముడు వారందరికి ఉపనయన సంస్కారం చేయించాడు. ముగ్గరు కుమారులు అన్ని విద్యలలో ఆరితేరారు. తరువాత భీష్ముడు ధృతరాష్ట్రునికి యౌవ్వ రాజ్య పట్టాభిషేకం చేసాడు. విదురుని బుద్ధి బలంతోనూ తన పరాక్రమంతోనూ, కౌరవ రాజ్యాన్ని సుభిక్షంగ పాలిస్తున్నాడు.

ధృతరాష్ట్రునికి వివాహం చేయాలని సంకల్పించాడు భీష్ముడు. గాంధార దేశాధీశుని కుమార్తె గాంధారి ని తగిన కన్యగా నిశ్చయిం

చాడు. విదురునితో చర్చించాడు.

"విదురా, గాంధారి తనకు నూర్గురు పుత్రులు ఒక పుత్రిక కలిగేట్లు వరంపొందింది. అందువల్ల కురు వంశం అభివృద్ధి చెందుతుంది. కాబట్టి గాంధారిని మన ధృతరాష్ట్రునకు ఇచ్చి పెళ్లి చేద్దాము" అని అన్నాడు విదురుడు. "సరే" అన్నాడు. వెంటనే పురోహితులను గాంధార రాజువద్దకు పంపాడు.

గాంధార రాజు సుబలుడు ఈ వివాహానికి సంతోషంగా అంగీకరించాడు. గాంధారిని ధృతరాష్ట్రునకు ఇచ్చి వివాహం చేస్తానని వాగ్దానం చేసాడు. కాని బంధువులు ఒప్పుకోలేదు. పుట్టు గుడ్డికి పిల్లను ఇవ్వటం ఏమిటన్నారు.

ధృతరాష్ట్రుని వివాహం చేసుకోడానికి గాంధారి అంగీకరించింది. తండ్రి మాట ఇచ్చాడు కాబట్టి ధృతరాష్ట్రుడే తన భర్త అని నిశ్చయించుకుంది. భర్తకు కళ్ళు లేవు కాబట్టి తను కూడా కళ్లకు గంతలు కట్టుకుంది.

గాంధార రాజు సుబలుడు తన కుమారుడు శకునిని, కుమార్తె గాంధారిని సకల లాంచనాలతో హస్తినాపురానికి పంపాడు. భీష్ముడు దగ్గర ఉండి ధృత రాష్ట్రునకు గాంధారికి వివాహం జరిపించాడు. ధృతరాష్ట్రుడు గాంధారి చెల్లెళ్ళ పది మందిని అదే ముహూర్తానికి వివాహ మాడాడు. భీష్ముడు మరొక నూరు మంది కన్యలను తీసుకుని వచ్చి ధృతరాష్ట్రునికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించాడు. నూట పదకొండు మంది భార్యలతో ధృతరాష్ట్రుడు సకల భోగాలు అనుభవిస్తున్నాడు.

ధృతరాష్ట్రుని తమ్ముడు పాండురాజు కూడ సకల విద్యలలో ఆరితేరాడు. వేదాలు, శాస్త్రాలు, ఆయుధ విధ్యలునేర్చుకున్నాడు. పాండు రాజుకు వివాహం చెయ్య సంకల్పించాడు భీష్ముడు.

ఇది ఇలా ఉండగా—శూరుడు అనే యాదవ రాజు ఉండేవాడు. ఆయన పెద్ద కూతురు పేరు పృధ. శూరుడు తన కూతురు పృధను తన మేనత్త కుమారుడైన కుంతి భోజునకు సంతానం లేనికారణంగా, పెంచుకోడానికి ఇచ్చాడు. పృధ

కుంతి భోజుని ఇంటిలో పెరుగుతూ ఉంది.

ఒక రోజు మహాముని దూర్వాసుడు కుంతిభోజుని భవనానికి వచ్చాడు. పృధ చేసిన సత్కారాలకు సంతుష్టుడు అయ్యాడు. అమెను చూచి

"కుమారీ, నీకు ఒక మంత్రం ఉపదేశిస్తాను. ఈ మంత్రంతోనువ్వు ఏ దేవతను ఆరాధిస్తావో, ఆ దేవతలు నీకు నీవు కోరిన కొడుకులను ప్రసాదిస్తారు" అని చెప్పాడు.

ఒక రోజు పృధ ఒంటరిగా గంగా నది ఒడ్డుకు వెళ్లింది. స్నానం చేసింది. సూర్యుడికి అర్ఘ్యం పిడిచింది. అప్పుడు ఒక ఆలోచన వచ్చింది. బాల్య చాపల్యంతో దూర్వాసుడు ఇచ్చిన మంత్రాన్నిపరీక్షించాలని అనుకుంది. వెంటనే మంత్రాన్ని జపించి, "దేవా నాకు నీ వంటి కొడుకును ఇమ్ము" అని సూర్య దేవుడిని ప్రార్థించింది.

వెంటనే సూర్యుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. సూర్య భగవానుని చూచి పృథ వణికి పోయింది. సూర్యుడు ఆమెనుచూచి

"బాలా భయపడకుము. నువ్వు కోరిన వరం ఇవ్వడానికి వచ్చాను" అని చెప్పాడు.

"దేవా, నేను కన్యను. బాల్య చాపల్యంతో అడిగాను. నన్ను క్షమించు" అని వేడుకొంది.

"బాలా, నా దర్శనం వృధా పోదు. నీకు కొడుకు పుడతాడు" అని అన్నాడు.

"దేవా, నాకు ఇంకా పెళ్లి కాలేదు. ఇప్పుడు నాకు గర్భం వస్తే నా తల్లి తండ్రుల మొహం ఎలా చూడను" అని అడిగింది.

"నీ కన్యాత్వం చెడకుండా నీకు పుత్రుని ప్రసాదిస్తాను" అని చెప్పాడు.

వెంటనే ఆమెకు సహజ కవచ కుండలాలతో

కర్ణుడు పుట్టాడు. సూర్యుడు వెళ్లి పోయాడు. చేతిలోబిడ్డతో పృధ నిలబడి పోయింది. ఏమి చెయ్యాలో తోచలేదు.

"ఆ ముని ఏల రావలె. వచ్చినా మంత్రము ఏల ఉపదేశించవలె.ఉపదేశించినా నేను ఏల వరము కోరవలె. నేను బుద్ధి లేక కోరినా సూర్యుడు ఏల పుత్రుని ప్రసాదించవలె. అంతా విధి లీల. ఇప్పుడు ఈ లోకాపవాదము ఏల తప్పుతుంది. ఈ బాలుని ఇంటికి తీసుకొని వెళ్లితే నన్ను అందరూ తిడతారు. అలా అని ఈ బిడ్డను వదల బుద్ధి కావడం లేదు. ఏమి చెయ్యలో తోచడం లేదు" అని చింతిస్తూ ఉంది.

ఇంతలో అమూల్యమైన బంగారము, రత్నములు, మణులుగల ఒక పెట్టె నదిలో తేలుతూ వచ్చింది. కుంతికి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. వెంటనే ఆ బిడ్డను ఆ పెట్టెలో పెట్టి నదిలో విడిచి పెట్టింది. ఆ పెట్టె అలా నదిలో తేలుతూ పోతూ ఉంటే, ఒక సూతుడు దానిని చూచాడు. పెట్టెను ఒడ్డుకు తీసుకొని వచ్చి

తెరిచాడు. పెట్టెలో బంగారము, రత్నములు, మణులతో సహా బిడ్డ కనిపించాడు. వెంటనే ఆ బిడ్డను తీసుకొని వెళ్లి తన భార్య రాధకు ఇచ్చాడు. రాధ ఎంతో సంతోషించింది. బంగారము, మణులతో దొరకడం వల్ల ఆ బిడ్డకు "వసుషేణుడు" అని పేరు పెట్టుకుని అల్లారు ముద్దుగా పెంచుకుంటున్నారు.

కుంతిభోజుడు పృధకు స్వయంవరం ప్రకటించాడు. అందులో పృధ పాండు రాజును వరించింది. వారి ఇద్దరికి వివాహం అయింది. తరువాత, భీష్ముని అనుమతితో పాండు రాజు, మద్రరాజు కూతురైన మాద్రిని కూడా వివాహం చేసుకున్నాడు.

వివాహం అయిన తరువాత, పాండు రాజు దిగ్విజయ యాత్రకు వెళ్లాడు. నాలుగు దిక్కులలో ఉన్న రాజులందరినిజయించాడు. రాజ్యాన్ని విస్తరించాడు. రాజులందరూ కురు సామ్రాజ్యానికి సామంతులయ్యారు. పాండు రాజు నూరు అశ్వమేధ యాగాలు చేసాడు.

ఒక రోజు పాండు రాజు వేట నిమిత్తము అడవికి వెళ్లాడు.అతని భార్యలైన కుంతి, మాద్రి, కూడా అతని వెంట వెళ్లారు. ఒక రోజు ఎంత వెదికినా ఒక్క జంతువు కూడా కనపడలేదు. పాండు రాజు విసుగుతో వెదుకుతున్నాడు.

అప్పుడు ఆ అడవిలో ఒక చోట ఒక మగ జింక, ఒక ఆడ జింక ప్రణయ కలాపాలలో మునిగి తేలుతున్నాయి. గురి చూచి ఆ రెండు జింకలను కొట్టాడు. అందులో ఆడు జింక వెంటనే చనిపోయింది. మగ జింక కొన ఊపిరితో ఉంది. పాండు రాజు ఆ జింక దగ్గరగా వెళ్లాడు. పాండు రాజును చూచి ఆ మగ జింక

"రాజా, వేటాడుట రాజ ధర్మము. అందువలన మమ్ములను చంపుటలో మీకు దోషములేదు. కాని పరుగెత్తలేనివి, ప్రణయ కలాపములలో ఉన్నవి, వ్యాధితో బాధపడు తున్నవి అయిన మృగాలను కిరాతులు కూడా కొట్టరు. నువ్వు ఈ ధర్మం తెలిసి కూడా

మమ్మలను కొట్టావు. ఎందుకు అలా చేసావు?" అని అడిగింది.

దానికి పాండు రాజు "ఓ మృగమా, నేను నిన్ను మోసం చేసి కాని, నమ్మించి కాని చంపలేదు. వేటాడి చంపాను. అదినా ధర్మము. ఇందులో నా దోషము లేదు. " అని అన్నాడు.

దానికి ఆ జింక "ఓ రాజా, ప్రణయ కలాపములలో తేలియాడుతున్న మమ్మలను కొట్టావు కాబట్టి నువ్వు నీ భార్యలతో సంగమిస్తే నువ్వు మరణాన్ని పొందుతావు" అని శాపం ఇచ్చి తన ప్రాణాలు విడిచింది.

ఆ శాపంతో పాండు రాజు ఎంతో దుఃఖించాడు. సంసార సుఖము లేనపుడు తపస్సు చెయ్యడమే శరణ్యం అనుకున్నాడు.

తన భార్యలను చూచి "మీరు హస్తినాపురానికి తిరిగి వెళ్లండి. నా శాప విషయం భీష్మునికి సత్యవతీ దేవికి చెప్పండి. మీరు

అక్కడనే ఉండండి" అని అన్నాడు.

దానికి వారు దుఃఖించి "మేము మిమ్ములను విడిచిపెట్టి వెళ్లము. మీ వెంటనే ఉంటాము" అని అన్నారు.

పాండు రాజు తన వెంట వచ్చిన వారికి తన వద్ద ఉన్న అన్ని వస్తువులను దానం చేసాడు. వేట సిమిత్తం వచ్చిన వారినందరిని తిరిగి రాజధానికి పంపించాడు. ముని వృత్తి అవలంబించి, భార్యలతో వానప్రస్థానికి బయలుదేరాడు. ఉత్తర దిక్కుగా ప్రయాణం చేసి, శతశృంగ పర్వతము మీద తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. కుంతి, మాద్రి అతనిని సేవిస్తూ అతని వెంటనే ఉన్నారు.

ఒక అమావాశ్య రోజు, మహా ఋషులందరూ బ్రహ్మలోకానికి పోతున్నారు. పాండు రాజు కూడా తన భార్యలతో బ్రహ్మలోకానికి వెళ్లడానికి ప్రయాణం అయ్యాడు.

పాండు రాజును చూచి ఆ మహాఋషులు "రాజా ఇవి దేవ మార్గాలు. మీ లాంటి వారు రాలేరు" అని అన్నారు.

పాండు రాజుకు విషయం అర్ధం అయింది. "మహాత్మా, మాకు సంతానము లేదు. మేము అనపత్యులము. అందువలన మాకు దేవ మార్గములో ప్రవేశించుటకు అర్హత లేదు కదా" అని అన్నాడు. ఆ ఋషులు దివ్య దృష్టి తో చూచి "రాజా, మీకు సంతాన యోగమున్నది సంతానము కోసము ప్రయత్నించుము" అని చెప్పారు.

తరువాత పాండు రాజు తన మనసులో ఇలా అనుకున్నాడు:

"పురుషుడికి నాలుగు ఋణాలు ఉంటాయి. దేవ ఋణము. ఋషి ఋణము. పితృ ఋణము మరియు మనుష్య ఋణము. పురుషుడు ఈ నాలుగు ఋణాలు తీర్చాలి. లేకపోతే వాడికి పుణ్య లోకాలు లేవు. యజ్ఞముల వలన దేవతల

ఋణ మును, వేదాధ్యయన ము వలన ఋషుల ఋణ మును, శ్రాద్ధ కర్మలు నిర్వర్తించడం ద్వారా, పుత్రులను కని వారి ద్వారా పితరులకు ఉత్తమ గతులు కల్గించి, పితృ ఋణ మును, దయా గుణ ము వలన మానుష ఋణ మును తీర్చు కుంటాడు. నేను పితృ ఋణ ము తప్ప మిగిలిన అన్ని ఋణాలు తీర్చుకున్నాను. సంతాన యోగం లేనిది పితృ ఋణ ము తీరదు. కాని ఈ మృగ శాప ము వలన ఆ యోగ ము లేదు. ఏమి చెయ్యాలి" అని ఆలోచిస్తూ ఆశ్రమానికి చేరుకున్నాడు.

కుంతీ దేవిని పిలిచాడు. జరిగినది అంతా ఆమెకు చెప్పాడు.

"కుంతీ, సంతానం లేకుండా జీవించి ఒకటే మరణించి ఒకటే. కావున ధర్మ మార్గంద్వారా మనకు సంతానం కలిగేట్లు చెయ్యవా. కుంతీ నీకు ఇంకొక విషయం చెపుతాను వినుము. పుత్రులు ఆరు రకాలు. 1.ఔరసుడు,2.దత్తకుడు, 3.కృత్రిముడు, 4.గూఢోత్పన్నుడు 5.అపవిద్ధుడు. 6.క్షేత్రజుడు. వీరికి రాజ్యములో కాని ఆస్తి లో

కాని భాగం ఉంటుంది.

ఇంకొక రకమైన పుత్రులు ఆరుగురు ఉన్నారు. వారు 1.కానీనుడు, 2.సహోఢుడు, 3.క్రీతుడు. 4.పౌనర్భవుడు, 5.స్వయందత్తుడు, 6.జ్ఞాతుడు. వీరు కూడా పుత్ర సమానులే కాని, వీరికి రాజ్యాధికారము కాని, ఆస్తిలో భాగము కాని లేదు.

మొదట నేను చెప్పిన వారిలో ఔరసుడు, క్షేత్రజుడు. ముఖ్యులు. ఔరసుడు పుట్టే యొగ్యత మనకు లేదు కాబట్టి, క్షేత్రజుడు మిగిలిన వారి కంటే మేలు. దేవర న్యాయము చేత పుట్టిన పుత్రుడు ఉత్తముడు. పూర్వం కేకయ రాజు కు పుత్రులు లేరు. అప్పుడు ఆయన తన భార్యను నియోగించగా, ఆమె పుంసవన హోమం చేయించి, ఉత్తమ మైన ఋత్విజుల ద్వారా ముగ్గురు కుమారులను పొందింది. కాబట్టి ఔరసులు పుట్టడానికి అవకాశం లేనపుడు, క్షేత్రజులే మేలు" అన్నాడు పాండు రాజు.

దానికి కుంతి "మహారాజా, మేము నీ ధర్మ పత్నులము. మనసులో కూడా పర పురుషులను తలపము. అలాంటప్పుడు వారితో కలిసి సంతాన్ని ఎలా పొందగలము? కాని నీ వలననే మాకు సంతానం కలుగుతుంది.

ఎలా అంటే —పూర్వం పూరు వంశంలో వృషితాశ్వుడు అనే రాజు, నూరు అశ్వమేధ యాగాలు చేసాడు. లోకం లో ఉన్న రాజులందరిని జయించాడు. కాని ఆయనకు కామం ఎక్కువ. మితి మీరి కామ సుఖాలు అనుభవించి, క్షయ రోగంతో మరణించాడు. ఆయన భార్య భర్త పక్కన కూర్చుని ఏడుస్తూ ఉంది. అప్పుడు వృషితాశ్వుని శరీరం నుండి ఒక మాట వినిపించింది.

"నీవు బహిష్టు అయిన ఎనిమిదో రోజుగాని, 14వ రోజు కాని, పడక మీద పడుకొని నన్ను స్మరించుము. నేను నీతో సంగమిస్తాను. నీకు పుత్రులు కలుగుతారు" అని వినిపించింది.

ఆ ప్రకారం చేసి ఆమె ఏడుగురు కొడుకులకు జన్మనిచ్చింది. కాబట్టి, పాండు రాజా, నువ్వు కూడా ఆ ప్రకారం సంతానం పొందవచ్చు కదా" అని అడిగింది కుంతీ దేవి.

అది సాధ్యం కాదు అని తెలుసుకున్నాడు పాండు రాజు.

"కుంతీ, ఇది వరకు స్త్రీలు, భర్తల అదుపు ఆజ్ఞలలో ఉండే వాళ్లు కాదు. వారు స్వతంత్ర ప్రవృత్తి కలిగి ఉండేవాళ్లు. భర్త అనుమతితో గాని, భర్త అనుమతి లేకుండ కాని, తమ ఇష్టం వచ్చిన వారితో, కామ సుఖాలుఅనుభవించే వారు. సంతానం పొందుతుండేవారు.

ఒక రోజు మహా తపస్వి అయిన ఉద్దాలకుని భార్య బహిష్టు అయింది. అప్పుడు ఒక వృద్ధ బ్రాహ్మణుడు అతిథిగా వచ్చాడు. ఆమెను చూచి, మోహించి, తనకు సంతానం కావాలని, ఆమెను కామించాడు. ఇది చూచి ఉద్దాలకుని కొడుకు శ్వేతకేతు కోపించాడు. అది ధర్మవిరుద్ధం అని

ఖండించాడు.

"ఈ రోజు నుండి, స్త్రీలు ఎప్పుడూ పరపురుషుని కోరకూడదు. వివాహమైన స్త్రీలకు పర పురుషునితో సంగమం నిషిద్ధం. దాని వలన సర్వ పాపాలు కలుగుతాయి." అని కట్టడి చేసాడు.

{నాడు శ్వేతకేతుడు చేసిన కట్టడి, Indian Penal Code లో Adultery గా ఈ నాటికీ అమలులో ఉంది}.

అప్పటి నుండి వివాహితలైన భార్యలు, తమ భర్తలతో తప్ప వేరే వారితో సంగమించడంలేదు. కాని భర్త ఆజ్ఞ ప్రకారం సంగమించ వచ్చును. భర్త ఆజ్ఞను అతిక్రమించడం దోషం. అంతే కాదు. కల్మాషపాదుడు తన భార్య దమయంతిని దేవర న్యాయం ప్రకారం పుత్రుని పొందమని నియోగించాడు. భర్త ఆజ్ఞ అతిక్రమిస్తే పాపం వస్తుందని, దమయంతి వసిష్టుని వలన, అశ్మకుడు అనే పుత్రుని పొందింది. అలాగే నువ్వు కూడా దేవర న్యాయం తో పుత్రులను పొందుము. నీకు చేతులెత్తి

నమస్కరిస్తాను" అని దీనంగా అన్నాడు పాండు రాజు.

కుంతీ దేవి భర్త పడుతున్న ఆవేదనకు చలించి పోయింది. ఆమెకు చిన్నప్పుడు దూర్వాస మహా ముని ఉపదేశించిన మంత్రం గుర్తుకు వచ్చింది. తనకు కర్ణుడు పుట్టడం తప్ప మిగిలిన విషయం అంతా పాండు రాజుకు చెప్పింది.

"పాండురాజా, ఆ మంత్రం సహాయంతో మనకు సంతానం కలుగుతుంది. నేను ఏ దేవతను ఆరాధించాలో చెప్పండి?" అని అడిగింది కుంతి.

"కుంతీ, ధర్మదేవుడిని మించిన దేవత లేదు. అతనిని స్మరింపుము" అన్నాడు.

అలా భర్త చేత నియోగింపబడిన కుంతి, శుచి అయి, ధర్ముడిని, మనసారా ధ్యానించింది. ధర్ముడు ఆమెకుప్రత్యక్షం అయ్యాడు. అతని దయ వలన కుంతీ దేవి గర్భం ధరించింది. ఒక సంవత్సరం కాలం పూర్తి కాగానే ఒక కుమారుడు

జన్మించాడు. ఆకాశ వాణి ఆ బిడ్డకు యుధిష్టిర అని నామకరణం చేసింది. అతనిని చూచి అక్కడ నున్న మహాఋషులు అతను కురు వంశానికి రాజు అవుతాడని, ధర్మం తప్పకుండా రాజ్యం చేస్తాడని పలికారు.

ఇది ఇలా ఉండగా, హస్తినా పురంలో ధృత రాష్ట్రుడి వలన గాంధారి గర్భవతి అయింది. అదీ కూడా, కుంతీ దేవి కన్న ముందే గర్భవతి అయింది. కాని ఎంతకూ ఆమెకు ప్రసవం కాలేదు. ఇంతలో కుంతీ దేవికి యుధిష్టిరుడు పుట్టాడని వార్త తెలిసింది. అది విని భరించ లేక, గాంధారి తన కడుపు మీద కొట్టుకుంది. ఆమెకు గర్భ స్రావం అయింది.

అది విని కృష్ణద్వైపాయనుడు హస్తినకు వచ్చాడు. వెంటనే ఆ మాంసఖండములను, 101 గా విభజించి, వాటిని నేతి కుండలలో పెట్టి కాపాడమని, ఆమెకు 100 మంది పుత్రులు, ఒక పుత్రిక కలుగుతారు అని చెప్పాడు. గాంధారి తను చేసిన పనికి చింతించి, కృష్ణ

ద్వైపాయనుడు చెప్పినట్టు చేసింది.

అక్కడ శతశృంగ పర్వతము మీద ఉన్న పాండు రాజుకు మరొక కొడుకు కావాలనిపించింది. కుంతిని చూచి, "కుంతీ, ఈ సారి నువ్వు వాయుదేవుడిని స్మరించి, అంతటి బలసంపన్నుడైన కొడుకును పొందుము" అని చెప్పాడు.

కుంతీ దేవి భర్త మాట ప్రకారము వాయు దేవుడిని ప్రార్థించింది. ఆయన దయ వలన గర్భం ధరించింది. ఒక సంవత్సరం తిరగ్గానే ఆమెకు వాయు దేవుని అంశతో అమిత బలసంపన్నుడైన పుత్రుడు జన్మించాడు. ఆకాశ వాణి ఆ బిడ్డకు భీమసేనుడు అని నామకరణం చేసింది.

ఇక్కడ భీముడు పుట్టిన రోజే, హస్తినాపురములో, కలి అంశతో, దుర్యోధనుడు జన్మించాడు. తరువాత రోజుకు ఒక్కరు చొప్పున, నూర్గురు కుమారులు జన్మించారు. వారిపేర్లు:

1.దుర్యోధనుడు,
2.దుశ్శాసనుడు,
3.దుస్సహుడు,
4.దుశ్శలుడు,
5.జలసంధుడు,
6.సముడు,
7. సహుడు,
8.విందుడు,
9.అనువిందుడు,
10.దుర్ధర్షుడు,
11.సుబాహుడు
12.దుష్ప్రదర్షణుడు,
13.దుర్మర్షణుడు
14.దుర్ముఖుడు,
15.దుష్కర్ణుడు,
16.కర్ణుడు,
17. వివింశతుడు,
18.వికర్ణుడు,
19. శలుడు,
20. సత్వుడు,
21. సులోచనుడు,
22. చిత్రుడు,
23. ఉపచిత్రుడు,
24. చిత్రాక్షుడు,
25.చారుచిత్రుడు,
26. శరాసనుడు,
27. దుర్మదుడు,
28.దుర్విగాహుడు,
29. వివిత్సుడు,
30. వికటాననుడు,
31.ఊర్ణనాభుడు,
32. సునాభుడు,
33. నందుడు,
34. ఉపనందుడు,
35. చిత్రబాణుడు,
36. చిత్రవర్మ,
37.సువర్మ,
38. దుర్విమోచనుడు,
39. అయోబాహుడు,
40. మహాబాహుడు,
41. చిత్రాంగుడు,
42. చిత్రకుండలుడు,

43.భీమవేగుడు,
44. భీమబలుడు,
45. బలాకుడు,
46. బలవర్ధుడు,
47. నోగ్రాయుధుడు,
48. సుషేణుడు,
49. కుండధారుడు,
50. మహోదరుడు,
51. చిత్రాయుధుడు,
52. నిషంగుడు,
53. పాశుడు,
54.బృందారకుడు,
55. ధృడవర్మ,
56. ధృఢక్షత్రుడు,
57. సోమకీర్తి,
58.అనూదరుడు,
59.ధృడసంధుడు,
60. జరాసంధుడు,
61. సదుడు,
62. సువాగుడు,
63. ఉగ్రశ్రవుడు,
64. ఉగ్రసేనుడు,
65.సేనానీ,
66.దుష్పరాజుడు,
67.అపరాజితుడు,
68.కుండశాయి,
69. విశాలాక్షుడు,
70. దురాధరుడు,
71.దుర్జయుడు,
72.ధృఢహస్తుడు,
73 సుహస్తుడు,
74.వాతవేగుడు,
75.సువర్చుడు,
76.ఆదిత్యకేతుడు,
77.బహ్వాసి,
78. నాగదత్తుడు,
79. అగ్రయాయుడు,
80. కవచుడు,
81.క్రధనుడు,
82.కుండినుడు,
83.ధనుర్ధరోగ్రుడు,
84. భీమరథుడు,
85. వీరబాహుడు,
86. వలోలుడు

87. రుద్రకర్ముడు, 88.ధృఢరధాశ్రయుడు,
89. అధృష్యుడు, 90. కుండభేధి,
91.విరావి, 92. ప్రమధుడు,
93. ప్రమాధి, 94.దీర్ఘరోముడు,
95.దీర్ఘబాహువు, 96.ఊడోరుడు,
97.కనకధ్వజుడు, 98.ఉపాభయుడు,
99.కుండాశి,100.విరజసుడు.

తరువాత. 101 వ పిండము పగులగా, అందులో నుండి దుస్సల అనే కూతురు పుట్టింది. ధృతరాష్ట్రుడికి వైశ్య కులమునకు చెందిన మరొక భార్య వలన యుయుత్సుడు అనే కొడుకు పుట్టాడు.

దుర్యోధనుడు పుట్టినపుడు అనేక దుశ్శకునాలు గోచరించాయి. ఆ దుశ్శకునాలను చూచి భీష్మాదులు కలత చెందారు. భీష్ముడు, విదురుడు, బ్రాహ్మణులు వచ్చి ఇలా అన్నారు.

"ధృతరాష్ట్ర మహారాజా, దుర్యోధనుడు పుట్టినపుడు అనేక దుశ్శకునాలు గోచరించాయి.

కులక్షయకారకుడైన దుర్యోధనుని వదలివేసి, కులమును రక్షించరాదా.నీకు వంద మంది పిల్లలు ఉన్నారు కదా." అని పలికారు. కాని పుత్రుడి మీద మమకారంతో, ధృతరాష్ట్రుడు వాళ్ల మాటలు వినలేదు.

శతశృంగ పర్వతము మీద ఒక రోజు కుంతీ దేవి,వాయుదేవుని అంశతో పుట్టిన భీముని ఎత్తుకొని దేవాలయానికి వెలుతూ ఉంది. ఇంతలో ఒక పులి కుంతీ దేవి మీదికి దుమికింది. పాండు రాజు తనబాణములతో పులిని చంపాడు. కాని, పెద్ద పులి భయంతో కుంతీ దేవి వణికి పోయింది. ఆమె చేతిలో ఉన్న భీముడు కింద పడ్డాడు. కేవలం పదిరోజుల వయసు ఉన్న ఆ బాలుని శరీరం పడ్డ చోట రాళ్లు పొడి పొడి అయ్యాయి. ఇది చూచి పాండు రాజు ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఇంతలో గాంధారికి నూరు మంది కొడుకులు కలిగారని వార్త తెలిసింది. తనకూ ఇంకా కొడుకులు కావాలని కోరుకున్నాడు పాండురాజు దేవేంద్రుని గూర్చి తపస్సు చేసాడు. దేవేంద్రుడు

ప్రత్యక్షం అయి, "పాండు రాజా, నీకు ముల్లోకాలను జయించే కొడుకు పుడతాడు" అని వర మిచ్చాడు.

పాండు రాజు కుంతీ దేవిని చూచి, "కుంతీ, నాకు ఇంకా ధర్మ మార్గంలో కొడుకులను పొందాలని ఉంది. దేవతలలో పెద్ద దేవేంద్రుడు. నీ మంత్ర మహిమ వలన దేవేంద్రుని ధ్యానించి అతని వలన ఒక పుత్రుని పొందుము" అని కోరాడు. కుంతీ దేవి భర్త ఆజ్ఞ మేరకు అలాగే చేసింది.

కుంతీ దేవికి ఇంద్రుని అంశతో పౌరుష వంతుడు, తేజోవంతుడు అయిన కుమారుడు ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్రములో జన్మించాడు. అప్పుడు ఆకాశ వాణి "ఇతను కార్త వీర్యార్జునుని కన్నా వీరుడు అవడం వలన, అర్జునుడు అనే పేరుతో పిలువబడతాడు. "అని పలికింది. పాండు రాజు, కుంతీ దేవి, త్రిమూర్తులతో సమానమైన ముగ్గరు కొడుకులతో ఆనందంగా కాలం గడుపుతున్నారు.

అక్కడ గాంధారికి 101 మంది సంతానం కలిగారు. ఇక్కడ కుంతీ దేవికి ముగ్గరు సంతానం కలిగారు కాని పాండు రాజు రెండవ భార్య అయిన మాద్రికి సంతానం లేరు. దానికి ఆమె ప్రతిరోజూ చింతిస్తూ ఉంది. ఒక రోజు తనకు కూ డా సంతానం కావాలి అని భర్త పాండు రాజు ను అడిగింది. పాండు రాజు కుంతీ దేవిని పిలిచాడు. మాద్రికి కూడా సంతానాన్ని కలుగచెయ్యమని అర్థించాడు.

కుంతీ దేవి భర్త మా ట ప్రకారము, దుర్వాసుడు ఉపదేశించిన మంత్ర ప్రభావముతో, సకల లోక కళ్యాణ కారకులైన అశ్వనీ దేవతలను ప్రార్థించింది. వారు ప్రత్యక్షం అయ్యారు. మాద్రికి సంతానం కలిగించమని ప్రార్థించింది. మాద్రికి అశ్వనీ దేవతల అంశతో, ఇరువురు పుత్రులు జన్మించారు. వారు పుట్టగానే ఆకాశవాణి నకులుడు, సహదేవుడు అని వారికినామకరణం చేసింది.

కుంతీ దేవికి సంతానం కలిగారన్న

విషయం కుంతీ దేవి అన్నయ్య వసుదేవుడికి తెలిసింది. ఆయన తన చెల్లెలి పిల్లలకు ఎన్నో కానుకలను తన పురోహితుడైన కశ్యపునిచేత పంపించాడు.

ఇంతలో వసంత కాలం వచ్చింది. ఒక రోజు పాండు రాజు, తన రెండవ భార్య మాద్రి మనోహర రూపం చూచాడు. తన్మయుడైనాడు. ముని శాపాన్ని మరిచాడు. బలవంతంగా ఆమెతో సంభోగ సుఖాన్ని అనుభవించాడు. ప్రాణాలు కోల్పోయాడు.

ఇదంతా చూచి మాద్రి భయంతో వణికి పోయింది. భర్త శవాన్ని చూచి పెద్దగా ఏడవ సాగింది. కుంతీ దేవి అక్కడకు వచ్చి భర్త శవాన్ని చూచింది. జరిగింది అర్థం అయింది. వెంటనే సహగమనానికి సిద్ధ పడింది. కాని మాద్రి అందుకు ఒప్పుకోలేదు.

"అక్కా, నా వలననే మన భర్త మరణించాడు. ముని శాపం తెలిసికూడా అజాగ్రత్తగా

ప్రవర్తించాను. ఇంత జాగ్రత్త లేని దాన్ని నేను మన
కొడుకులను కాపాడలేను. నువ్వే వీరిని కాపా
డాలి. అందువల్ల నేనే సహగమనం చేస్తాను" అని
చెప్పింది. వెంటనే పాండు రాజు చితి మీదికి ఎక్కి
సహగమనం చేసింది.

కుంతీ దేవి కి అక్కడ ఉన్న ఋషులే దిక్కు
అయ్యారు. వారందరూ, కుంతీ దేవిని, ఐదుగురు
కుమారులను తీసుకొని హస్తినాపురానికి ప్రయా
ణం అయ్యారు.

పాండు రాజు కుమారులను చూడ్డానికి
హస్తినా పుర ప్రజలందరూ కదిలి వచ్చారు. కుంతీ
దేవి మునులతోనూ, కుమారులతోనూ రాజ భవ
నాన్ని సమీపించగానే, దుర్యోధనుడు, తన 99
మంది తమ్ముళ్లతోనూ, పురోహితులతోనూ ఎదురు
వచ్చి, వారందరిని లోపలకు తీసుకొనివెళ్లాడు.

భీష్ముడు, విదురుడు, సత్యవతి, ధృత
రాష్ట్రుడు, అంబిక, అంబాలిక, వారికెదురు వచ్చి,
మునులందరికి నమస్కరించారు. కుంతీ దేవిని

ఓదార్చారు. పాండు కుమారులను ప్రేమతో ఎత్తుకున్నారు.

ఆ వచ్చిన వారిలో ఒక ముని భీష్మునితో ఇలా అన్నాడు "పాండు రాజు శతశృంగ పర్వతము మీద, ఈ ఐదుగురు కుమారులను పొందాడు. విధివశాత్తు భార్యతోకూడా స్వర్గస్థుడైనాడు. అందువలన మేము వచ్చి వీరిని మీకు అప్పగించాము" అని చెప్పి ఆ మునులందరూ వెళ్లిపోయారు.

తరువాత భీష్ముడు పాండు కుమారులతో పాండు రాజుకు ఉత్తర కర్మలు నిర్వర్తింప చేసాడు.

ఆ సందర్భంగా అక్కడకు వచ్చిన కృష్ణ ద్వైపాయనుడు, ఒక రోజు తన తల్లి సత్యవతితో రహస్యంగా ఇలా అన్నాడు. "అమ్మా, ధృతరాష్ట్రుని కుమారులు దుర్మార్గులు. వాళ్ల ఆగడాలు మీరు చూడలేరు. మీరు తపోవనానికి వెళ్లండి" అని చెప్పాడు. వెంటనే, సత్యవతి, తన కోడళ్ళ

అంబిక, అంబాలికలను వెంట తీసుకొని భీష్ముని అనుమతితో తపోవనానికి వెళ్లింది. కాల క్రమేణా ఆ ముగ్గురూ స్వర్గస్థులయ్యారు.

ధృతరాష్ట్రుడు, తన కుమారులు, పాండు రాజు కుమారులు అనే బేధ భావము లేకుండా, అందరిని సమానంగా పెంచుతున్నాడు. కాని ఆటలలో ఎప్పుడూ మిగిలిన వారు, భీముని కన్నా తక్కువ అవుతున్నారు. భీముడు వారందరిని ఎక్కువగా బాధిస్తుండేవాడు. భీముడు పెట్టే బాధలు పడలేక, దుర్యోధనుడు, తన మేన మామ శకుని, తమ్ముడు దుశ్శాసనుడు మొదలగువారితో ఆలోచించాడు.

"మనం ఈ బాధలు భరించలేము. భీముడిని చంపాలి. ధర్మ రాజును చెరలో పెట్టాలి. ఈ రాజ్యాన్ని అంతా మనమే పాలించాలి" అన్నాడు. దానికి శకుని వంత పాడాడు.

ఒక రోజు అందరూ జలక్రీడలు ఆడి మైమరిచి నిద్రపోతున్నారు. ఆ సమయంలో

దుర్యోధనుడు భీముని తీగలతో కట్టించి, గంగలో తోయించాడు. కాని భీముడు నిద్ర మేల్కొని, ఒళ్ళు విరుచుకోగానే ఆ తీగలు అన్నీ తెగిపోయాయి.

మరి ఒక రోజు, దుర్యోధనుని ఆజ్ఞతో, అతని సారధి భీముని నల్ల తాచు పాములతో కరిపించాడు. కాని భీముడి వజ్ర శరీరాన్ని ఆ పాము కోరలు ఛేదించలేకపోయాయి. భీముడు నిద్ర లేచి, ఆ పాములను చంపేసాడు.

మరొక రోజు, దుర్యోధనుడు, కాలకూట విషాన్ని అన్నంలో కలిపి భీముడికి పెట్టించాడు. కాని, భీముడు ఆ విషాన్ని కూడా జీర్ణం చేసుకున్నాడు. ఈ విధంగా భీముని చంపవలెనని దుర్యోధనుడు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమయ్యాయి. ఇంకా ఏ విధంగా పాండవులకు కీడు చెయ్యాలా అని దుర్యోధనుడు ఆలోచిస్తున్నాడు.

భీష్ముడు కురుకుమారులందరికి, కృపాచార్యుని వద్ద, ద్రోణాచార్యుని వద్ద, విలు

విద్య నేర్పించ సాగాడు.

అప్పుడు జనమేజయుడు వైశంపాయనుసితో ఇలా అన్నాడు. "మహర్షీ, మాకు కృపాచార్యుడు, ద్రోణచార్యుని జన్మ వృత్తాంతాలను చెప్పండి" అని అడిగారు.

వైశంపాయనుడు, జనమేజయునితో కృపాచార్యుని జన్మ వృత్తాంతాన్ని ఇలా చెప్ప సాగాడు.

గౌతముడు అనే మహా మునికి శరద్వంతుడు అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. అతనికి వేదాలు చదవటం ఇష్టం లేదు. ధనుర్విద్యలో ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. ఇంకా సాధించాలని, ఘోరమైన తపస్సు చేస్తున్నాడు.

ఆ తపస్సును భంగం చెయ్యాలని దేవేంద్రుడు జలపద అనే యౌవనవతిని పంపించాడు. శరద్వంతుడు ఆమె ను చూచి పరవశుడయ్యాడు. . అతని చేతిలోనుండి

ధనుర్బాణాలు, జింక చర్మము కింద పడ్డాయి. కామోద్రేకంలో అతనికి వీర్య పతనం అయింది. శరద్వంతుడు మరల తపస్సుకు వెళ్లాడు. అతని వీర్యము ఒక రెల్లు పొదలలో రెండు భాగాలుగా పడింది. ఆ వీర్యం లో నుండి ఒక కొడుకు, ఒక కూతురు జన్మించారు.

ఒకరోజు శంతన మహారాజు వేటకు వచ్చి ఆ బిడ్డలను పక్కనే పడి ఉన్న ధనుర్బాణాలను, జింక చర్మాన్ని చూచాడు. వారు బ్రాహ్మణ కుమారులై ఉంటారని తలచి తీసుకొని వెళ్లి పెంచుకున్నాడు. వారికి కృపుడు, కృపి అనిపేర్లు పెట్టాడు.

కొంత కాలము తర్వాత, శరద్వంతుడు శంతనుని వద్దకు వచ్చాడు. వారు తన సంతాన మని శంతనునికి తెలిపాడు. కృపునికి ఉప నయనం చేసాడు. తనే స్వయంగా ధనుర్విద్యను కృపుడికి నేర్పించాడు.

అలాంటి కృపాచార్యుని భీష్ముడు పిలిపించి,

పాండు పుత్రులకు, దుర్యోధనాదులకు విలువిద్య నేర్పించడానికి నియమించాడు.

తరువాత వైశంపాయనుడు జనమేజయునితో ద్రోణాచార్యుని జన్మ వృత్తాంతాన్ని ఇలా చెప్ప సాగాడు.

భరద్వాజ మహా ముని గంగా తీరంలో తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఒక రోజు ఘృతాచి అనే అప్సరస గంగా నదిలో జలకాలాడుతూ ఉంది. గాలికి ఆమె చీర తొలగిపోయింది. ఆమెను చూచి భరద్వాజుడికి కామం కలిగింది. ఆ క్షణంలో భరద్వాజునికి వీర్య స్ఖలనం అయింది. భరద్వాజుడు తన వీర్యాన్ని సేకరించి, ఒక (ద్రోణి లో) కలశంలో పెట్టాడు. ఆ వీర్యం నుండి శుక్రుని అంశతో ద్రోణుడు జన్మించాడు.

భర ద్వాజుని స్నేహితుడైన వృషతుడు అనే రాజు పాంచాల దేశాన్ని పాలిస్తున్నాడు. అతను కూడా అడవులకు వెళ్లి భయంకరమైన తపస్సు చేసాడు. ఒక రోజు మేనక అనే అప్సరసను

చూచాడు. కామంతో అతనికి వీర్యం పతనం అయింది. కాని దానిని అతడు తన పాదంతో కప్పి వేసాడు. ఆ వీర్యంలోనుండి మరుత్తుని అంశతో ద్రుపదుడు అనే బాలుడు జన్మించాడు. పృషతుడు ఆ బాలుని భరద్వాజుని ఆశ్రమంలో ఉంచి పాంచాల దేశం వెళ్ళి పోయాడు.

భరద్వాజుని ఆశ్రమంలో ద్రోణుడు, ద్రుపదుడు కలిసి విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నారు. విలు విద్యను నేర్చుకుంటున్నారు. తరువాత ద్రుపదుడు పాంచాలరాజ్యానికి రాజు అయ్యాడు. ద్రోణుడు అగ్నివేశ్యుడు అనే మహా ముని వద్ద ధనుర్విద్యను నేర్చుకున్నాడు. కృపుని చెల్లెలు అయిన కృపిని ద్రోణుడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు భరద్వాజుడు. ఆ ఇరువురికి ఒక కుమారుడు కలిగాడు. అతనే అశ్వత్థామ.

ఇది ఇలా ఉండగా, పరశు రాముడు బ్రాహ్మణులకు దాన ధర్మాలు చేస్తున్నాడని తెలిసి ద్రోణుడు పరశురాముని వద్దకువెళ్ళాడు. ధనం దానం చెయ్యమని

అడిగాడు.

"ద్రోణా, నేను నా వద్ద ఉన్న ధనమంతయూ బ్రాహ్మణులకు దానం చేసాను. నా వద్ద ఇంక శస్త్రాస్త్రాలు మిగిలి ఉన్నాయి. నీకు కావలిస్తే అవి తీసుకో" అన్నాడు.

ద్రోణుడు సంతోషంగా సమ్మతించాడు. పరశురాముని వద్ద అనేక శస్త్రాస్త్రాలు ప్రయోగ ఉపసంహారాలతో నేర్చుకున్నాడు. ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. ఒక రోజు చిన్ననాటి స్నేహితుడైన పాంచాల దేశాధిపతి ద్రుపదుని వద్దకు వెళ్లాడు. స్నేహపూర్వకంగా మాట్లాడాడు. కాని ద్రుపదునికి ఇది నచ్చలేదు.

"పేద బ్రాహ్మణులకు, మహారాజులకు స్నేహం ఎలా కుదురుతుంది. నోరు మూసుకొని పో. అదియును కాక, మిత్రులైనా, శత్రులైనా సమానమైన వారి మధ్యనే జరగాలి. మా వంటి మహారాజులకు నీ వంటి పేద బ్రాహ్మణులతో ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. కాబట్టి మన మధ్య స్నేహానికి అవకాశం లేదు" అని గర్వంగా మాట్లాడాడు.

ద్రోణుడు ఆ అవమానాన్ని భరించలేక పోయాడు. ఏమి చెయ్యడానికి తోచక, ఇంక అక్కడ ఉండలేక, భార్యాబిడ్డలతో హస్తినా పురానికి ప్రయాణం అయ్యాడు.

ఆ సమయంలో దుర్యోధనాదులు, పాండు కుమారులు బంతి ఆట ఆడుకుంటూ ఉండగా, ఆ బంతి అక్కడే ఉన్న లోతైన బావిలో పడింది. దానిని బయటకు తీసుకొనే మార్గం లేక అందరూ చూస్తూ ఉన్నారు.

అప్పుడు ద్రోణుడు భార్యా పుత్ర సమేతంగా అక్కడకు వచ్చాడు. నిస్సహాయంగా ఉన్న రాజ కుమారులను చూచాడు. వెంటనే ద్రోణుడు బాణాలను ఒక దానికి ఒకటి కొట్టి, ఒక తాడుగా చేసి, బావి లో నుండి ఆబంతిని బయటకు తీసాడు.

రాజ కుమారులు ఈ విషయాన్ని భీష్మునికి చెప్పారు. వెంటనే భీష్ముడు ద్రోణుడి దగ్గరకు

వెళ్లాడు. " తమరు ఎక్కడ నుండి వచ్చారు. ఎక్కడ ఉంటున్నారు?" అని అడిగాడు.

" మహాశయా, నా పేరు ద్రోణుడు. నేను అగ్నివేశ్యుడి దగ్గర విలువిద్య నేర్చుకున్నాను. పాంచాల రాజు నా స్నేహితుడు. కాని అతను నా స్నేహాన్ని అవహేళన చేసాడు. ఈ కుమారుడు నా కొడుకు అశ్వత్థామ. చేతిలో ధనము లేక పోవడం వల్ల, సంసారాన్ని పోషించలేక, ఎన్నో బాధలు పడ్డాను.

కనీసం బాల్యంలో నా కుమారునికి పాలుకూడా కొనడానికి ధనం లేక, నా చిన్న నాటి స్నేహితుడు ద్రుపదుని వద్దకు వెళ్లి నా కుమారుని పాల కోసం నాలుగు పాడి ఆవులు ఇవ్వమని అడిగాను. కాని ద్రుపదుడు నా పేదరికాన్ని ఎత్తి చూపుతూ, తనతో నాకు స్నేహం తగదన్నాడు. ఆ విధంగా అతనితో అవమానం పొందాను" అని తన వృత్తాంతాన్ని వివరించాడు ద్రోణుడు.

భీష్ముడు ద్రోణుడికి కోరినంత ధనం ఇచ్చాడు. ధృతరాష్ట్రుని కుమారులకు, పాండురాజు కుమారులకు విలువిద్య నేర్పమని అర్థించాడు. ద్రోణుడు దానికి ఒప్పుకున్నాడు. వారినందరినీ ద్రోణుడు ఒక కోరిక కోరాడు.

"మీరంతా నా దగ్గర విలువిద్య నేర్చుకున్న తరువాత, నా కోరికను మీలో ఎవరు తీరుస్తారు?" అని అడిగాడు.

కౌరవులు ఒకరి మొహం ఒకరు చూచుకున్నారు. వెంటనే అర్జునుడు ముందుకు వచ్చి "గురువర్యా, నేను మీరు ఏది కోరితే అది తీరుస్తాను" అని పలికాడు.

ద్రోణుడు ఎంతో సంతోషించాడు. అర్జునుని కౌగలించుకున్నాడు. తరువాత అందరికి విలువిద్య నేర్పించడం ప్రారంభించాడు. దేశ దేశాల నుండి రాకుమారులు వచ్చి ద్రోణుడి దగ్గర విలువిద్య నేర్చుకుంటున్నారు. కుంతీ దేవికి బాల్యంలో సూర్యుని వరం వలన కలిగిన

పుత్రుడు, సూతుని ఇంట పెరుగుతున్న కర్ణుడు కూడా ద్రోణుడి దగ్గర విలు విద్య నేర్చుకుంటున్నాడు. కాని కర్ణుడు ఎప్పుడూ రాకుమారుడైన దుర్యోధనుని పక్షం వహించేవాడు. అర్జునుడు మాత్రం వినయంతో గురు పూజ చేస్తూ, ద్రోణుడి అనుగ్రహానికి పాత్రుడయ్యాడు.

ద్రోణుడి కుమారుడు అశ్వత్థామకు విద్యా మత్సరం ఎక్కువ. అర్జునుడు చీకట్లో బాణాలు వెయ్యడం అనే విద్య నేర్చుకోడం అశ్వత్థామకు ఇష్టం లేదు. అందుకే వంట వాడిని పిలిచి, ఎప్పుడూ అర్జునుడికి చీకటిలో భోజనం పెట్టవద్దని చెప్పాడు.

ఒకరోజు రాత్రి,అర్జునుడు భోజనం చేస్తున్నాడు. పెద్ద గాలి వీచింది. దీపం ఆరి పోయింది. అలవాటు ప్రకారం అర్జునుడు అన్నం తింటున్నాడు. అర్జునుడికి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. చీకట్లో అన్నం తిన్నట్టు, చీకట్లో విలు విద్య కూడా నేర్చుకోవచ్చు అని తెలుసుకున్నాడు. అప్పటి నుండి చీకట్లో బాణాలు వెయ్యడం

ఆరంభించాడు.

ఒక రోజు చీకట్లో అర్జునుడి అన్నం తాటి ధ్వని విన్నాడు ద్రోణుడు. అస్త్రవిద్యలో అర్జును నికి కల పట్టుదలకు సంతోషించాడు. ద్రోణుడు తాను పరశురాముని వద్దనేర్చుకున్న అస్త్ర విద్య లన్నీ నేర్పించి తనంతవాడిగా తయారు చేసాడు.

ద్రోణుడి కీర్తిని విని హిరణ్యధన్వుడు అనే ఎరుకల రాజు కొడుకు ఏకలవ్యుడను వాడు, ద్రోణుడి వద్దకు వచ్చి విలువిద్య నేర్పమని అడి గాడు. కాని ద్రోణుడు హీన జాతి వాడైన ఏకల వ్యుడికి విలు విద్య నేర్పడానికి అంగీకరించ లేదు.

అప్పుడు ఏకలవ్యుడు అడవిలోకి వెళ్లి పోయాడు. మట్టితో తన గురువు గారైన ద్రోణుడి విగ్రహాన్ని తయారు చేసాడు. దానిని భక్తితో పూజించాడు. ఆ విగ్రహం ఎదురుగా విలువిద్య సాధన చేసాడు.

ఒక రోజు పాండవులు, కౌరవులు వేట

నిమిత్తం సమీపములో ఉన్న అడవికి వెళ్లారు. పాండవులకు చెందిన ఒక కుక్క తప్పించుకొని అడవిలోకి పారి పోయింది. అది ఏకలవ్యుడు సాధన చేస్తున్న ప్రదేశానికి వెళ్లి మొరగ సాగింది. ఏకలవ్యుడు ఏడు బాణాలను సంధించి, ఆ కుక్కనోటిలో కొట్టాడు. ఆ కుక్క వెనక్కు తిరిగి కురుకుమారుల దగ్గరకు వచ్చింది. దానిని చూచి కురుకుమారులు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆబాణాలు ఎవరు వేసారు అని వెదుకుతూ వెళ్లారు. వారికి జింక చర్మాన్ని కట్టుకున్న, ఏకలవ్యుడు కనిపించాడు.

వారు అతనిని చూచి "నీవు ఎవరు. విలువిద్యలో నీకు గురువు ఎవరు?" అని అడిగారు.

దానికి ఏకలవ్యుడు "నా పేరు ఏకలవ్యుడు. ఎరుకల రాజు కొడుకును. నా గురువు ఇదిగో ఈయన ద్రోణాచార్యులు" అని విగ్రహం చూపించాడు. కురుకుమారులు తిరిగి వచ్చి ద్రోణుడికి విషయం అంతా చెప్పారు.

కాని అర్జునుడు భరించలేక పోయాడు. ద్రోణుడిని ఒంటరిగా కలుసుకొని "గురువు గారూ, నేనే తమ ప్రియ శిష్యుడు అన్నారు. అన్ని విద్యలు నేర్పించాను అని అన్నారు. కాని ఆ ఎరుకల వాడు తమకు ప్రియ శిష్యుడట కదా. అతనికి నాకన్నా విలువిద్యలో నైపుణ్యం ఎక్కువట కదా?" అని అడిగాడు.

ద్రోణుడికి ఇదేమీ అర్థం కాలేదు. అర్జునుడి వెంట ఏకలవ్యుడు ఉండే ప్రదేశానికి వెళ్లాడు. ఏకలవ్యుడు ద్రోణుడికి ఎదురు వచ్చి నమస్కరించి "అయ్యా నేను తమరి శిష్యుడిని. విలువిద్య నేర్చుకున్నాను" అని చెప్పాడు.

వెంటనే ద్రోణుడు "మరి నాకు గురుదక్షిణ ఇవ్వవా"అని అడిగాడు.

"గురువు గారూ, ఇది నా దేహం, ఇది నా ధనం వీరు నా సేవకులు. మీకు ఏమి కావాలో కోరుకోండి ఇస్తాను" అని అన్నాడు.

"నీ కుడి చేతి బొటన వేలు కోసి నాకు ఇవ్వు. అదే నాకు గురు దక్షిణ" అని అడిగాడు.

ఏకలవ్యుడు ఆలోచించకుండా కత్తి తీసుకొని తన కుడి చేతి బొటన వేలు కోసి ఇచ్చాడు. ఇంక ఏకలవ్యుడు విల్లు పట్టలేడు.బాణం సంధించలేడు. తను నేర్చుకున్న విలు విద్య నంతా కోల్పోయాడు. అర్జునుడికి మనసుకు శాంతి లభించింది.

భీముని బలాన్ని, అర్జునుడి విలువిద్యను చూచి దుర్యోధనాదులు సహించలేకపోయారు. ఒక రోజు, ద్రోణుడు తన శిష్యులకు విలు విద్య పరీక్ష పెట్టాడు. ఒక బొమ్మ పక్షిని తయారు చేసి, ఒక చెట్టు పై భాగాన ఉన్న కొమ్మకు కట్టాడు. తన శిష్యులందరికి దానిని చూపించాడు. "మీరు అందరూ మీ ధనుస్సులు ఎక్కుపెట్టి,నేను చెప్పినపుడు ఆ పక్షిని కొట్టండి" అని చెప్పాడు.

ధర్మ రాజును పిలిచాడు. పిల్ల ఎక్కు పెట్ట మన్నాడు.

"ధర్మజా, చెట్టు కొసన ఉన్న పక్షి తలను చూచావా?" అని అడిగాడు.

"చూచాను గురువర్యా" బదులు చెప్పాడు ధర్మ రాజు.

"ఆ చెట్టును, నన్ను, నీ తమ్ముళ్లను చూచావా?" అని అడిగాడు.

"చూచాను గురువర్యా" అన్నాడు ధర్మ రాజు.

"నీ దృష్టి చెదిరింది. నువ్వు దీనిని కొట్ట లేవు" అన్నాడు.

ఆ మాదిరి మిగిలిన వారి నందరిని అడి గాడు. వారందరూ తమకు చెట్టు కొసన ఉన్న

పక్షి తలతో పాటు, మిగిలినవి అన్నీ కనపడుతున్నాయి అని చెప్పారు.

ఆఖరున అర్జునిడిని విల్లు ఎక్కు పెట్టమన్నాడు ద్రోణుడు. మిగిలిన వాళ్లను అడిగినట్లుగానే అర్జునుని కూడా అడిగాడు.

అర్జునుడు మాత్రం "గురుదేవా, నాకు పక్షితల తప్ప వేరే ఏదీ కనిపించుట లేదు" అని బదులు చెప్పాడు.

"కొట్టు" అన్నాడు ద్రోణుడు.

అర్జునుడుబాణం విడిచాడు. పక్షి తల తెగిపడింది. అర్జునిడి ఏకాగ్రతకు, లక్ష్య భేధనకు ద్రోణుడు సంతోషించాడు.

ఒక రోజు రాకుమారులూందరూ కలిసి గంగా నదికి స్నానం చెయ్యడానికి వెళ్లారు. గురువుగారైన ద్రోణుడు నదిలో మునిగి స్నానం చేస్తున్నాడు. నదిలో ఉన్న ఒక మొసలి ద్రోణుడి తొడ పట్టుకొని నీటిలోకి లాగసాగింది.

వెంటనే ద్రోణుడు "రాకుమారులారా, నన్ను ఈ మొసలి బారి నుండి కాపాడండి" అని పెద్దగా అరిచాడు. రాకుమారులంతా దిక్కుతోచక అటు ఇటు పరుగెడుతున్నారు. అర్జునుడు మాత్రం నీటిలో కనిపించకుండా ఉన్న ఆ మొసలిని తన బాణాలతో కొట్టి గురువు గారైన ద్రోణుడిని కాపాడాడు. అతని విలువిద్యా నైపుణ్యానికి ద్రోణుడు సంతోషించాడు. ఎప్పటికైనా ద్రుపదుని మీద ఉన్న తన పగను తీర్చేవాడు అర్జునుడే అని నమ్మకం కుదిరింది. అందుకని అర్జునుడికి అనేక దివ్యమైన అస్త్రాలను ఇచ్చాడు.

{మహాభారతం—ఆది పర్వము—పంచమాశ్వాసము—సమాప్తము}.